

DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER

FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2008. december 22.¹

I – Bevezetés

1. A Nederlandse Raad van State (Államtanács, Hollandia) előzetes döntéshozatal céljából a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK irányelv² 6. és 12. cikkének értelmezésére vonatkozó kérdést terjesztett a Bíróság elé. Az előzetes döntéshozatalra utalás kényes területet érint: valamely települési önkormányzat által kezelt személyes adatok törlését és azok harmadik személy részére történő továbbítását, és az ebből következő, az adatfeldolgozásra vonatkozó információkhoz való hozzáférés jogát.

2. Elvben az adatok törlése védelmi intézkedés. Ugyanakkor egyéb következményei is

vannak, mivel a fájlok megsemmisítése azt is eredményezi, hogy az adatok felhasználása követhetatlenné válik. A látszólag védelemben részesített személy egyben sértett is lesz, mivel soha nem tudhatja meg, hogy a személyes adataival rendelkező személyek azokat mire használták³.

3. Az ügy érdemére vonatkozóan a Bíróságnak arról a kérdésről kell határoznia, hogy az adatok törlésére vonatkozó határidő automatikusan korlátozza-e a feldolgozással kapcsolatos információkhoz való hozzáférési jog gyakorlásának időtartamát. Igenlő válasz esetén meg kell meghatározni, hogy az egyéves időtartam a 95/46 irányelvben meghatározott jogok biztosítása céljából elegendő és arányos-e.

1 – Eredeti nyelv: spanyol.

2 – Az Európai Parlament és Tanács 1995. október 24-i irányelve (HL L 281., 31. o.; magyar nyelvű kiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.).

3 – Az akár jogszerű, akár jogellenesen feldolgozott adatok tárolásához hasonlóan az emlékek felidézése kényes feladat. A múlt nyomain elűntetésének kérdését elővigyázatosan kell megközelíteni, ahogyan Proust az emlékek múltat visszaidéző erejét ünnepelve írja, mivel „azok a helyek, amelyeket megismertünk, a tér ama világához tartoznak, ahová a könnyebbség kedvéért elhelyeztük őket. Összefüggő benyomások hajszálvékony szelete formálja csupán életünket; egy bizonyos képről őrzött emlékünknél nem más, mint egy bizonyos pillanat elmúlása feletti sajnálkozásunk; és a házak, az utcáskák, az utak múlandóak, mint az évek”. Marcel Proust, *À la recherche du temps perdu*, *Du côté de chez Swann*, Gallimard, La Pléiade, Párizs, 1987., I. kötet, 419. és 420. oldal. [nem hivatalos fordítás]

II – A tényállás

4. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kifejti, hogy M. E. E. Rijkeboer azzal a kérelemmel fordult a College van burge-meester en wethouders van Rotterdamhoz (rotterdami önkormányzat, a továbbiakban, College), hogy az önkormányzat által vezetett nyilvántartás alapján tájékoztatást kapjon a megelőző két évben harmadik személy részére rá vonatkozóan teljesített adattovábbításról. 2005. október 27-én és november 29-én hozott határozataival a College részben elutasította M. E. E. Rijkeboer kérelmét, és kizárólag a megelőző egy évre vonatkozó adatokról adott tájékoztatást. Mivel az önkormányzat döntésével nem értett egyet, M. E. E. Rijkeboer panaszt nyújtott be, amelyet 2006. február 13-án szintén elutasítottak.

5. A közigazgatási jogorvoslati lehetőségek kimerítését követően a Rechtbank Rotterdam (a rotterdami bíróság) helyt adott M. E. E. Rijkeboer kereseti kérelmének. 2006. november 17-én hozott ítéletével a Rechtbank Rotterdam hatályon kívül helyezte az érintett bizonyos kérelmeit elutasító közigazgatási határozatot, és a College-t új határozat hozatalára utasította.

6. 2006. december 28-án a College a Raad van State közigazgatási jogvitákkal foglalkozó részlege előtt jogorvoslati kérelmet terjesztett elő, amely bíróság 2007. december 5-i határozatával az alapeljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz fordult.

III – Jogi háttér

A – A közösségi jogi háttér

7. Az EU 6. cikk (1) és (2) bekezdése a következőképpen határozza meg az Unió elkötelezettségét az alapvető jogok iránt:

„6. cikk

(1) Az Unió a szabadság, a demokrácia, az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartása és a jogállamiság elvein alapul, amely alapelvek közösek a tagállamokban.

Az Unió a közösségi jog általános elveiként tartja tiszteletben az alapvető jogokat, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény biztosítja, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból erednek.

[...]”.

8. A magánélethez fűződő alapvető jog, mint a közösségi jog alapelve a 95/46 irányelvben nyer jogi kifejeződést. Ez a szöveg, amelynek elveit az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. cikke is átveszi, meghatározza az „adat” fogalmát és a feldolgozás bizonyos idejének elteltével törlésüket írja elő. A fenti irányelv 2. cikkének a) pontja és 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

6. cikk

A tagállamok rendelkeznek arról, hogy a személyes adatok:

„2. cikk

[...]

a) »személyes adat«: az azonosított vagy azonosítható természetes személyre (’érintettre’) vonatkozó bármely információ; az azonosítható személy olyan személy, aki közvetlen vagy közvetett módon azonosítható, különösen egy azonosító számra vagy a személy fizikai, fiziológiai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy társadalmi identitására vonatkozó egy vagy több tényezőre történő utalás révén;

e) tárolásának olyan formában kell történnie, amely az érintettek azonosítását csak az adatok gyűjtése vagy további feldolgozása céljainak eléréséhez szükséges ideig teszi lehetővé. A tagállamok állapítják meg a személyes adatok történelmi, statisztikai vagy tudományos célból, hosszabb ideig történő tárolásának megfelelő garanciáit”.

[...]

9. Az adatok feldolgozásának átláthatósága biztosítása érdekében a 95/46 irányelv 10. és 11. cikke előírja az adatokkal érintett személy tájékoztatásának kötelezettségét,

amely kötelezettség tartalma attól függ, hogy az adatokat az érintett személytől szerezték-e be, vagy sem. Az adatkezelőre nevezetesen az alábbi kötelezettségek vonatkoznak:

c) minden olyan további adat, mint például:

„10. cikk

- az adatok címzettjei, illetve a címzettek kategóriái,

Tájékoztatás az érintettől való adatgyűjtés esetében

- hogy a kérdések megválaszolása kötelező vagy önkéntes, továbbá a válaszadás elmulasztásának lehetséges következményei,

A tagállamoknak rendelkezniük kell arról, hogy az adatkezelőnek vagy képviselőjének legalább az alábbiakról tájékoztatnia kell az érintettet, akitől a rá vonatkozó adatokat gyűjtik, kivéve ha az érintett már rendelkezik ezen információkkal:

- betekintési jog és az érintettre vonatkozó adatok helyesbítéséhez való jog,

a) az adatkezelő, vagy ha van ilyen, képviselőjének személye;

b) az adatfeldolgozás célja, amelyre az adatokat szánják;

amennyiben e további információk, tekintettel az adatgyűjtés sajátos körülményeire, az érintett vonatkozásában a tisztességes adatfeldolgozás biztosításához szükségesek.

11. cikk

c) bármely egyéb információ, mint például:

Tájékoztatás, ha az adatokat nem az érintettől
szerezték be

– az érintett adatok kategóriái,

Abban az esetben, ha az adatokat nem
az érintettől szerezték be, a tagállamoknak
rendelkezniük kell arról, hogy az adatkezelő
vagy képviselője a személyes adatok felvéte-
lének elvállalásakor, illetve ha az adatokat
harmadik személyhez szándékoznak továbbí-
tani, legkésőbb az adatok első közlésekor
köteles az érintettel legalább az alábbi infor-
mációkat közölni, kivéve ha az érintett már
rendelkezik ezekkel az információkkal:

– az adatok címzettjei vagy a címzettek
kategóriái,

– betekintési jog és az érintettre vonat-
kozó adatok helyesbítéséhez való jog,

a) az adatkezelő, vagy ha van ilyen, képvise-
lőjének személye;

amennyiben e további információk, tekin-
tettel az adatgyűjtés sajátos körülményeire,
az érintett vonatkozásában a tisztességes adat-
feldolgozás biztosításához szükségesek.

b) az adatfeldolgozás célja;

[...]”.

10. Az adatokkal érintett személyek az „adathozzáféréshez való jog” gyakorlásával ellenőrizhetik, hogy az adatok felhasználása megfelelő-e, mely joguk alapvető jellemzőit a 95/46 irányelv 12. cikke határozza meg. A jelen ügy céljából az e cikkben meghatározott első eset a mérvadó.

- érthető formában értesítést kapjon az adatfeldolgozás alatt álló adatokról és az azok forrásával kapcsolatos minden rendelkezésre álló információról;

„12. cikk

- tájékoztatást kapjon a rá vonatkozó adatok automatizált feldolgozása során alkalmazott logikáról legalább a 15. cikk (1) bekezdésében említett automatizált döntések esetében;

Adathozzáféréshez való jog

A tagállamoknak biztosítaniuk kell minden érintett számára a jogot, hogy az adatkezelőtől:

[...]”.

a) korlátozás nélkül, ésszerű időközönként, túlzott késedelem vagy költség nélkül:

11. A 95/46 irányelv 13. cikkében felsorolt esetekben a tagállamok korlátozhatják az adatok törlésére vonatkozó kötelezettséget, valamint az adathozzáféréshez való jogot.

- megerősítést kapjon arról, hogy rá vonatkozóan adatok feldolgozása folyamatban van-e, továbbá hogy információt kapjon legalább az adatfeldolgozás céljáról, az érintett adatkategóriákról, a címzettekről vagy a címzettek kategóriáiról, akik felé az adatokat továbbítják;

„13. cikk

A tagállamok jogszabályokat fogadhatnak el a 6. cikk (1) bekezdésében, a 10. cikkben, a 11. cikk (1) bekezdésében, valamint a 12. és a 21. cikkben foglalt jogok és kötelezettségek körének korlátozására, amennyiben a korlátozás az alábbiak biztosításához szükséges:

- a) nemzetbiztonság;
- b) honvédelem;
- c) közbiztonság;
- d) bűncselekmények vagy a szabályozott foglalkozások etikai vétségeinek megelőzése, vizsgálata, felderítése és az ezekkel kapcsolatos eljárások lefolytatása;
- e) valamely tagállam vagy az Európai Unió fontos gazdasági vagy pénzügyi érdeke, beleértve a monetáris, a költségvetési és az adózási kérdéseket;
- f) a c), d) és e) pontban említett esetekben esetlegesen a hatósági feladatok gyakorlásához kapcsolódó ellenőrzési, felügyeleti és szabályozási tevékenység;
- g) az érintett, vagy mások jogainak és szabadságainak védelme.

[...]”.

B – A nemzeti jogi háttér

- d) bűncselekmények vagy a szabályozott foglalkozások etikai vétségeinek megelőzése, vizsgálata, felderítése és az ezekkel kapcsolatos eljárások lefolytatása;
- e) valamely tagállam vagy az Európai Unió fontos gazdasági vagy pénzügyi érdeke, beleértve a monetáris, a költségvetési és az adózási kérdéseket;

12. A 95/46 irányelvet egy általános jogszabály, a személyes adatok védelméről szóló törvény (Wet bescherming persoonsgegevens) ültette át a holland jogrendbe. A jelen előzetes döntéshozatali eljárás szempontjából ez a törvény kisegítő jellegű, mivel az önkormányzatokra az önkormányzat által kezelt személyes adatokról szóló törvényből (Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens) eredő speciális jogi szabályozás vonat-

kozik. E törvény 103. cikkének (1) bekezdése határozza meg azokat a feltételeket, amelyek alapján magánszemélyek a rájuk vonatkozó adatok feldolgozásával kapcsolatos információkhoz hozzáférhetnek.

előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, amely a következő kérdést tartalmazza:

„103. cikk

1. A College van burgemeester en wethouders az érintett kérelmére négy héten belül írásban közli az érintettel, hogy a kérelem benyújtását megelőző évben az önkormányzat továbbított-e rá vonatkozó, az adatbázisában tárolt adatot valamely átvevő vagy harmadik személy részére.

[...]”.

„Összeegyeztethető-e az adatok közlésének a megfelelő kérelem előterjesztését megelőző egy évre történő, törvényben előírt korlátozása a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének a) pontjával, adott esetben együttesen olvasva ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésének e) pontjával és az arányosság elvével?”

14. A Bíróság alapokmányának 23. §-ában meghatározott határidőn belül a College, a holland, a cseh, a görög, a spanyol kormány, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint az Európai Közösségek Bizottsága nyújtott be észrevételeket.

IV – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

13. 2007. december 12-én a Bíróság Hivatala kézhez vette a Raad von State által benyújtott

15. A College és M. E. E. Rijkeboer képviselői, valamint a holland, cseh, spanyol, brit kormány és a Bizottság meghatalmazott tisztviselői részt vettek a 2008. november 20-án megtartott tárgyaláson, hogy ott észrevételeiket szóban is ismertessék.

V – A vitatott kérdés elhatárolása

16. A jelen ügy több olyan kérdést is érint, amely bizonyos fokú fogalmi összetettséget mutat. Lényegében annak megállapításáról van szó, hogy a személyes adatok *feldolgozásával* kapcsolatos információk törlésére vonatkozhat-e meghatározott határidő. Ha ezeket az adatokat – a 95/46 irányelvvel összhangban – törlik, bezárul az ajtó az adathozzáféréshez való jog előtt, mivel már nem létező adatról nem lehet tájékoztatást kérni. Következésképpen a vita egy olyan jogkör korlátozása körül forog, amelyet a 95/46 irányelv is kifejezetten előír. Az adatok törlése és az adathozzáféréshez való jog közötti feszültség a fenti irányelv belső konfliktusára mutat rá, amelyről a Bíróságnak kell döntenie.

17. Annak a kérdésnek a megválaszolásával kell kezdeni, hogy vajon a kezeléssel kapcsolatos adatok élveznek-e vagy élvezhetnek-e a személyes adatok rendszeréhez hasonló védelmet. Azt is el kell döntenie, hogy az adatok törlésére vonatkozó határidő minden esetben együtt jár-e az adathozzáféréshez való jog korlátozásával. Ezeket a kérdéseket egy kissé zavaros ténybeli és jogi környezetben kell megválaszolni, mivel a Raad van State nem jelezte, hogy a feldolgozással kapcsolatos információk törlésére előírt határidő meg- egyezik-e a személyes adatok törlésére vonatkozó határidővel, vagy annál rövidebb. Ezért mindkét feltevést meg kell vizsgálni ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ adhassunk.

VI – Előzetes vita: az érdekek mérlegelése az Unió alapvető jogainak fényében

A – A magánélet védelmének alapvető joga és közösségi fejlődése

18. Az Alapjogi Charta⁴ posztulátumának megfelelően az Európai Unió alapvető jogokra épül, amelyek tiszteletben tartását a Bíróság biztosítja⁵. Az ítélkezési gyakorlat több mint egy évtizedes fejlődését követően, amely a Stauder-ügyben⁶ és az Internationale Handelsgesellschaft⁷ ügyben hozott ítéletekkel kezdődött, a tagállamok egyértelműen elismerték az alapvető jogok strukturális jellegét azáltal, hogy elfogadták az Egységes Európai Okmány F cikkét, amely később az EU 6. cikké vált. Ez a rendelkezés kimondja, hogy az Unió tiszteletben tartja az alapvető jogokat, ahogyan azokat az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJE) biztosítja⁸, továbbá ahogyan azok a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból erednek.

4 – A 294/83. sz., Les Verts kontra Parlament ügyben 1986. április 23-án hozott ítélet (EBHT 1986., 1339. o.) 23. pontja, és a C-402/05. P. és C-415/05. P. sz., Kadi et Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság ügyben 2008. szeptember 3-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-6351. o.) 281. pontja.

5 – A 29/69. sz. Stauder-ügyben 1969. november 12-én hozott ítélet (EBHT 1969., 419. o.) 7. pontja.

6 – Lásd az 5. lábjegyzetben hivatkozott ítéletet.

7 – A 11/70. sz. ügyben 1970. december 19-én hozott ítélet (EBHT 1970., 1125. o.).

8 – A 4/73. sz., Nold kontra Bizottság ügyben 1974. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1974., 491. o.) és a 222/84. sz. Johnston-ügyben 1986. május 15-én hozott ítélet (EBHT 1986., 1651. o.) 18. pontja.

19. A magánélet védelméhez fűződő jog e hagyományok része. A Stauder-ügyben hozott ítélet⁹ óta az ítélkezési gyakorlat a magánélet védelmét a közösségi jog általános elvei közé sorolta. Eleinte ezt a védelmet például az olyan adatokkal kapcsolatos értesítési kötelezettség vonatkozásában valósította meg – mind nemzeti¹⁰, mind közösségi szinten¹¹ –, mint a név¹², vagy az egészségügyi adatok¹³. Később, az 1990-es évek folyamán a Bíróság e jog érvényesülését a magánélet¹⁴ és a családi élet¹⁵ területére is kiterjesztette.

akire nézve adatokat továbbítottak¹⁸. Az irányelv (10) preambulumbekkezdése a EEEE-ben és a közösségi jog általános alapelvei által is elismert alapvető jogokra vonatkozó védelmi intézkedések mellett kötelezi el magát¹⁹. Az Österreichischer Rundfunk és társai ügyben hozott ítélet megerősítette, hogy jóllehet a 95/46 irányelv célja az adatok szabad áramlásának biztosítása, ugyanakkor az alapvető jogok védelme szempontjából is fontos vetülete van²⁰.

20. Az 1995-ös év a 95/46 irányelv elfogadásával fordulópontot jelentett. A Bíróság e területre vonatkozó ítélkezési gyakorlata, amely addig szétszórta és eseti jellegű volt, így szilárdabb alapot kapott, mivel az irányelv részletes módon meghatározza a tárgyi¹⁶ és az alanyi¹⁷ kört, és azokat a lehetséges jogorvoslati lehetőségeket, amelyekkel az rendelkezik,

21. Összefoglalva, a 95/46 irányelv a magánélet védelméhez fűződő alapvető jogot bontja

9 – Lásd az 5. lábjegyzetben hivatkozott ítéletet.

10 – A C-62/90. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1992. április 8-án hozott ítélet (EBHT 1992., I-2575. o.) 23. pontja.

11 – A C-404/92. sz., X kontra Bizottság ügyben 1994. október 5-én hozott ítélet (EBHT 1994., I-4737. o.) 17. és 18. pontja.

12 – A 145/83. sz., Adams kontra Bizottság ügyben 1985. november 7-én hozott ítélet (EBHT 1985., 3539. o.) 34. pontja.

13 – A 140/86. sz., Strack kontra Bizottság ügyben 1987. október 7-én hozott ítélet (EBHT 1987., 3939. o.) 9–11. pontja.

14 – A 46/87. sz., és 227/88. sz., Hoechst kontra Bizottság egyesített ügyekben 1989. szeptember 21-én hozott ítélet (EBHT 1989., 2859. o.), valamint a C-94/00. sz. Roquette Frères ügyben 2002. október 22-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-9011. o.).

15 – A C-60/00. sz. Carpenter-ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-6279. o.) 38. pontja és a C-459/99. sz. MRAX-ügyben 2002. július 25-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-6591. o.) 53. pontja.

16 – A 95/46 irányelv 1–3. cikke.

17 – A 95/46 irányelv 2. cikke.

18 – A 95/46 irányelv 10–24. cikke.

19 – „(M)ivel a személyes adatok feldolgozására vonatkozó nemzeti jogszabályok célja az alapvető jogok és szabadságok, különösen a magánélet tisztelgetben tartásához való jog védelme, amelyet mind az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikke, mind a közösségi jog általános alapelvei elismernek; mivel ezért az említett jogszabályok közelítése nem vezethet az általuk nyújtott védelem szintjének csökkenéséhez, sőt, magas védelmi szintet kell biztosítani a Közösségen belül”.

20 – A C-465/00., C-138/01. és C-139/01. sz. egyesített ügyekben 2003. május 20-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-4989. o.) 70. pontja. E tekintetben Tizzano főtanácsnok úgy érvel indítványában, hogy a 95/46 irányelv elsődleges célja a személyes adatok szabad áramlása, és nem az alapvető jogok védelme. Bíróság elutasította ezt az álláspontot, és az adatokkal érintett személy védelmi helyzetére helyezte a hangsúlyt. Ezt a tételt nyomban ratifikálta is a C-101/01. sz. Lindqvist-ügyben 2003. november 6-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-12791. o.) 96. pontja, amely kijelenti, hogy a 95/46 irányelv célja a személyes adatok szabad áramlásának biztosítása, garantálva az ezen adatokkal érintett személy jogai és érdekei védelmének magas szintjét.

ki, a személyes adatok automatizált feldolgozása vonatkozásában ²¹.

a 95/46 irányelv elfogadása óta, és hatékony harmonizáció valósult meg e téren ²⁵.

22. A kodifikációs szándék bizonyítékeként elég az Európai Unió Alapjogi Chartájának ²² 8. cikkére utalni, amely a „személyes adatok védelme” címet viseli, és amely nemcsak az adathozzáféréshez való jogot, hanem a tisztességes adatkezeléshez fűződő jogot is nevesíti. Ez a cikk elismeri az adatok megismeréséhez és helyesbítéséhez fűződő jogot is. Annak ellenére, hogy a Chartát elővigyázatosan kell kezelni ²³, rendelkezéseit nehéz volna figyelmen kívül hagyni, és tagadni, hogy az abban foglalt jogok a tagállamok közös alkotmányos hagyományának részét képezik ²⁴. Ezt a megfontolást támasztja alá az a tény is, hogy több mint egy évtized telt el

23. A Charta 8. cikke pontosan kifejezésre juttat két, az alapeljárás tekintetében lényeges szempontot. E két szempont a 95/46 irányelv 6. és 12. cikkében jelenik meg. Egyrészről arról a kötelezettségről van szó, hogy az adatokat az adatgyűjtés céljainak eléréséhez szükséges időt meg nem haladó határidőn belül törölni kell [a 6. cikk (1) bekezdésének e) pontja], másrészről az érintett azon jogáról, hogy korlátozás nélkül információt kapjon azokról a címzettekről, akik felé az adatait továbbítják [a 12. cikk a) pontja]. Mivel a Charta e két szempontot átveszi, és azokat a magánélet védelméhez fűződő alapvető jog lényegébe illeszti, a Raad van State által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés az érdekek mérlegelését igényli olyan ésszerű megoldás megtalálása céljából, amely e rendelkezéseket a nekik megfelelő alkotmányos keretbe foglalja ²⁶.

21 – Guichot, E., *Datos personales y Administración Pública*, Éd. Civitas, Madrid, 2005., 43–47. o.

22 – Ünnepelesen kihirdette az Európai Parlament és Tanács 2000. december 7-én (HL C 364., I. o.).

23 – Kétségtelen, hogy még ha nem is képzí a jelenleg hatályos közösségi jogrend részét, ez a jogi eszköz „soft law” szabályként kiváltja hatásait. A Charta és annak hatásai tekintetében utalok a C-303/05. sz. *Advocaten voor de Wereld* ügyben ismertetett, 2006. szeptember 12-i indítványom 78. és 79. pontjára, amely ügyben 2007. május 3-án született ítélet (EBHT 2007., I-3633. o.).

24 – Alonso García, R., *The General Provisions of the Charter of Fundamental Rights of the European Union*, Harvard Jean Monnet Working Paper n° 4/02, 22. és 23. o.

25 – A Bizottság által 2007. március 7-én elfogadott, az adatvédelmi irányelv jobb végrehajtását célzó munkaprogram nyomonkövetéséről szóló, az Európai Parlamentnek és Tanácsnak címzett bizottsági közlemény (COM (2007) 87. végleges) 5. pontja kimondja, hogy az összes tagállam átültette a 95/46 irányelvet.

26 – Az érdekek mérlegelésének technikáját a Bíróság gyakran alkalmazza az alapvető jogokkal kapcsolatos ügyek esetén. Az adatvédelem terén a fent hivatkozott *Lindqvist*-ügyben hozott ítélet 82. pontja, valamint a C-275/06. sz. *Promusicae*-ügyben 2008. január 29-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-271. o.) 66. pontja bír jelentőséggel.

24. Mindenekelőtt, a 95/46 irányelv helyes értelmezését biztosító sorvezető kulcsok körülírásakor az irányelvet a domináns érdek meghatározása céljából teleológiai szempontból is vizsgálni kell.

szabadságával, illetve a magántulajdonhoz való joggal ütközött²⁹. Ezekkel ellentétben a jelen ügy egyetlen jog belső konfliktusát érinti, amely Dr. Jekyll és Mr Hyde mintájára két lélekre osztozik, mivel – ahogyan arra majd rámutatok – azon belül együtt létezik a jóság a hideg és számító kegyetlenséggel.

B – A magánélet védelméhez fűződő alapvető jog és annak belső feszültségei

25. A jelen ügy nem két alapvető jogot, hanem ugyanannak a jognak két vetületét érinti. Azoktól az esetektől eltérően, amelyekben például a jó hírnévhez való jog és a tájékoztatás szabadsága, vagy a magánélet védelméhez fűződő jog és a magántulajdonhoz fűződő jog ütközik egymással, a jelen esetben két olyan kötelezettségről van szó, amelyek a hatóságokat terhelik: az egyik a személyes adatokat tartalmazó fájlok megsemmisítésére vonatkozó határidő előírása, a másik pedig az adathozzáféréshez való jog biztosítása azok számára, akiket az ilyen adatok értenek. Ez a sajátosság határolja el az M. E. E. Rijkeboer ügyet az olyan, a Bíróság által már eldöntött egyéb ügyektől, mint a Lindqvist-ügy²⁷ vagy a Promusica-ügy²⁸, amelyekben a magánélet védelméhez fűződő jog a vallásgyakorlás

26. Az adatkezelőknek az adatok tárolására vonatkozó kötelezettsége időben korlátozott, mivel a 95/46 irányelv úgy rendelkezik, hogy az nem haladhatja meg az adatok gyűjtése vagy további feldolgozása céljainak eléréséhez szükséges időtartamot. Ez az időbeli korlátozottság a 6. cikkből ered, amely a tagállamokra bízta a vonatkozó határidők meghatározását az ágazatok, valamint a fájlok létrehozása és későbbi megsemmisítése alapjául szolgáló célkitűzések függvényében. Annak ellenére, hogy a fenti rendelkezés az egyes nemzeti jogrendek számára mozgásteret biztosít, a 95/46 irányelv 13. cikke a fenti elv alóli kivételekről rendelkezik, amikor lehetővé teszi a főszabályként előírt időtartamnál hosszabb ideig történő tárolást, ha azt olyan közérdek indokolja, mint a nemzetbiztonság, a bűncselekmények elleni küzdelem vagy a tudományos kutatás.

27 – A 20. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

28 – A 27. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

29 – A Lindqvist és Promusicae ügyekben hozott ítéleteken kívül utalok Kokott főtanácsnoknak a C-73/07. sz., Satakunnan Markkinapörssi Oy és Satamedia ügyben 2008. május 8-án ismertetett indítványára (2008. december 16-i ítélet [EBHT 2008., I-9831. o.]), amelynek 99–105. pontja kifejti, hogy a Bíróság milyen módon jár el az egyensúly megteremtése érdekében a bennünket jelen esetben érintő területen.

27. A 95/46 irányelv preambulumbekzdései, amelyek e körülményekről nem tesznek említést, nem tulajdonítanak különös jelentőséget az adatok tárolására vonatkozó korlátozásnak. E kötelezettségre valójában csak a 6. és 12. cikk vonatkozik, és – figyelembe véve a tagállamok számára a 95/46 irányelvben biztosított széles mozgásteret – úgy vélem, hogy a közösségi jogalkotó nem erre a kérdésre összpontosította figyelmét, amint azt az e kérdésre vonatkozó szabályozás és az adathozzáféréshez való jogra vonatkozó rendelkezések közötti összeütközés is mutatja ³⁰.

28. Az adatok által érintett személy azon joga, hogy a rá vonatkozó adatokat megismerje, és az adatok helyesbítését, törlését vagy zárolását kérje, a 95/46 irányelv egyik jelentős aspektusát képi. Az említett irányelv (38) és (40) preambulumbekzdése tartalmazza ezt az elképzelést, és nemcsak azért, mert alátámasztja az adathozzáféréshez való jog fontosságát, hanem az adatokkal érintettek számára biztosított tájékoztatás és az adatfeldolgozás közötti hallgatóságos összefüggés okán is. Annak érdekében, hogy a 12. cikkben elismert jogok érvényesíthetők legyenek, számos alapelvnek is érvényesülnie kell, amelyek nélkül a fenti rendelkezésben előírt garanciák értelmüket veszíténék. A (41) preambulumbekzdés egyértelműen jelzi, hogy „minden személynek lehetővé kell tenni a rá vonatkozó, adatfeldolgozás alatt álló adatokhoz való hozzáférés jogának

gyakorlását, különösen az adatok helyességének és az adatfeldolgozás jogszerűségének ellenőrzése céljából”³¹. A 95/46 irányelv II. fejezetének I. szakaszában meghatározott, „az adatok minőségére vonatkozó elvek” itt nyerik el értelmüket. Ezek között az elvek között szerepel az adatoknak az adatgyűjtés „céljai eléréséhez szükséges ideig” történő tárolására vonatkozó kötelezettség. A fájlok megsemmisítésére vonatkozó kötelezettség kapcsolódik az adatok „tisztességes és törvényes” feldolgozására vonatkozó kötelezettséghez, valamint az adatok minőségének biztosítására vonatkozó kötelezettséghez, amely megköveteli, hogy az adatok megfelelőek, relevánsak, nem túlzott mértékűek és pontosak legyenek ³².

C – A 95/46 irányelv 6. cikkének járulékos jellege a 12. cikk viszonylatában

29. Tisztában vagyok azzal a problémával, amit a 95/46 irányelv 6. és 12. cikke közötti elsőbbségi viszony meghatározása jelent. Nyomós érvek szólnak amellett, hogy az adatok törlése jelenti a 95/46 irányelv által létrehozott rendszer lényegét, amely rendszer az adathozzáféréshez való jog bevezetésével lehetővé teszi az érintettek számára az adatok törlésére vonatkozó kötelezettség betartásának ellenőrzését. Ezt a gondolatmenetet folytatva, a védelemhez való jog

30 – Az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 201., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.) 12. cikke, a 95/46 irányelv 6. cikkével összhangban, szintén előírja az adatok törlését, jóllehet kevésbé kényszerítő jelleggel, és az érintett kérésére.

31 – Kiemelés tőlem.

32 – A 95/46 irányelv 6. cikk (1) bekezdésében használt melléknevek.

a 12. cikkben ölt testet, mivel az adathozzáféréshez való jog képezi az irányelv tényleges szubjektív vetületét, amely lényegében lehetővé teszi az érintettek számára, hogy érdekeik védelme céljából fellépjenek.

30. Nem tudok ellenállni annak a kísértésnek, hogy felidézzem a tojás és a tyúk ősrégi dilemmáját. A kettő közül melyik volt az első? Élhetünk-e ezzel az örökösen felmerülő kérdéssel, és elismerhetjük-e, hogy soha nem találunk rá választ, mivel ez a két fogalom alkotja az örök valóságot, ahogyan azt Arisztotelész írta ³³?

31. A filozófusoktól eltérően a bíróságok nem élvezhetik a gondolat szabadságát, hanem választ kell adniuk még akkor is, ha az nem a legigazabb válasz. Következésképpen ahogyan vannak olyan tudósok, akik állást

foglaltak a tyúk és a tojás esetének örök vitája ³⁴ terén, a magam részéről megoldást javasolok a 95/46 irányelv 6. és 12. cikke közötti konfliktus rendezésére.

32. A jelen indítvány 29–35. pontjában kifejtett érvelésből arra következtetünk, hogy a 95/46 irányelv az adatok törlését a hozzáféréshez való jog alá rendeli. Az irányelv rendelkezései olyan jogról rendelkeznek, amely a fájlok létrehozásával születik, és azok törlésével szűnik meg. Következésképpen, *az adatok törlése csupán az adathozzáféréshez való jog létezésének egy pillanata*. A 12. cikk ezt a jellemvonást köti feltételhez, és támasztja alá.

33. Ezt a gondolatmenetet követve bizonyosak lehetünk abban, hogy az adathozzáféréshez való jog célja, hogy az érintett személynek tudomása legyen a rá vonatkozó adatokról. Ez a gondolat tovább mélyíthető, ha az említett személy kutatásainak célját is górcső alá vesszük. Számos esetben az adathozzáféréshez való jog jogosultja a rá vonatkozó adatok feldolgozásának törvényességét kívánja ellenőrizni. A 95/46 irányelv az adatkezelők számára a tevékenységük gyakorlása során alkalmazandó elveket ír elő, de erejét

33 – *The New Encyclopaedia Britannica*, 12. kötet, Chicago, London, Toronto, Genf, Sydney, Tokió, Manila, Szöul, 1973, 24. o.

34 – Hawking, S., *A Brief History of Time*, Éd. Bantam, New York, 1998, 193. o., a tojás felé húz. Ez a megállapítás nyilvánvaló teológiai következményekkel jár, amelyeket természetesen most nem fejtek ki.

ugyanígy köszönheti a védelmi intézkedéseknek is, amelyek között szerepel az adathozzáféréshez való jog, mint olyan eszköz, amely lehetővé teszi az adatokkal érintett számára a rendszer ellenőrzését és betartatását.

válík, hogy az adatok tárolására vonatkozó kötelezettség az adathozzáféréshez való joghoz viszonyítva másodlagos. Az irányelv erőteljes szubjektív elkötelezettsége, és az alapvető jogok (jelen esetben a magánélethez fűződő jog) védelmére irányuló célkitűzése testesíti meg ezt az elképzelést, és a 6. cikk mögött rejlő érdekeket alsóbbrendű szabályozási szintre helyezi.

34. A 95/46 irányelv által létrehozott garanciarendszer tengelyének tekinthető 12. cikket fosztaná meg értelmétől, ha a harmadik személyre vonatkozó adatok birtokosára nem vonatkoznának bizonyos szabályok. Összhangban azzal, amit a Bizottság a tárgyalás során helyesen kifejtett, pontosan azért vezették be az adathozzáféréshez való jogot, mert az adatkezelésre vonatkozó elvek (6. cikk) már léteztek³⁵. Ez előbbi tűnik az irányelv alapvető pillérének, amint azt az irányelv 12. cikke is mutatja, amely ragaszkodik a „korlátozás nélkül” kifejezés használatából eredő árnyalathoz³⁶. Figyelembe véve a 95/46 irányelv védelmi jellegét, és azt, hogy az irányelv az adatokkal érintett személyek védelmére irányul, nyilvánvalóvá

35. Ezt az érvelés támasztja alá az Európai Unió Alapjogi Chartája 8. cikkének szerkezete is, amelynek értelmezési értéke vitathatatlan³⁷, és amelyben az adathozzáféréshez való jog az (1) bekezdésben szerepel. Majd ugyanezen cikk (2) bekezdése felsorolja az adatkezelésre vonatkozó elveket, azonban olyan rangsort követve, ahol az adatokkal érintett személy joga az ezen adatok felhasználójának felelőssége viszonylatában prioritást élvez.

35 – Ezt állítja Herrán Ortiz, A. I., in *El derecho a la intimidad en la nueva Ley Orgánica de protección de datos personales*, Ed. Dykinson, Madrid, 2002, 153. o., és Arenas Ramiro, M., in *El derecho fundamental a la protección de datos personales en Europa*, Ed. Tirant lo Blanch, Valencia, 2006, 305. o.

36 – A 95/46 irányelv az Európa Tanács 1981. január 28-i 108. sz. egyezményének meghaladását javasolja a személyes adatok automatizált feldolgozása terén a személyek védelmével kapcsolatban. Ezt mutatja a (11) preambulumbekkezdés is, amely kifejti, hogy „mivel az egyének jogai és szabadságai védelmének elvei, különösen a magánélet tiszteletben tartásához való jog védelmének elve, amelyeket ez az irányelv tartalmaz, *tartalmat adnak és kiegészítik* azokat, amelyeket az Európa Tanács 1981. január 28-i [...] egyezménye tartalmaz” (kiemelés tőlem). A bizonyíték a közösségi jogszabály tartalmában rejlik, amely bizonyos kérdésekben meghaladja a 108. egyezményt, és lényegesen nagyobb jelentőséggel közelíti az adathozzáféréshez való jog meghatározását. A 95/46 irányelv ezt a jogot „korlátozás nélkül” rendeli gyakorolni, míg a 108. egyezmény megelégszik az „ésszerű időközönként” gyakorolható adathozzáféréshez való jog meghatározásával. A közösségi szabályozás célja, hogy az adathozzáféréshez való jogot kiterjessze, ezért rendelkezik róla az Európa Tanács egyezményénél lényegesen nagyvonalúbb módon, emlékeztetve a 95/46 irányelvnek az egyének szempontjából protekcionista megközelítésére.

36. Ezen előzetes megállapítás alapján és a Bíróság figyelmét a 95/46 irányelv szubjektív vetületére felhíva, amely szerint a 12. cikk különleges jelentőséggel bír a 6. cikk viszonylatában, kezdek hozzá a Raad van State által előterjesztett kérdés vizsgálatához.

37 – A C-540/03. sz., Parlament kontra Tanács ügyben 2006. június 27-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-5769. o.) 38. pontja; a C-432/05. sz. Unibet-ügyben 2007. március 13-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-2271. o.) 37. pontja; Advocaaten voor de Wereld ügyben hozott ítélet 46. pontja (hivatkozás a 23. lábjegyzetben) és a fent hivatkozott Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság ügyben hozott ítélet 335. pontja.

VII – Személyes adatok és a feldolgozással kapcsolatos információk

szerint eltérőek lehetnek. Az egyes adatkategóriák által elérni kívánt célok miatt lényeges különbség adódik.

37. Összhangban a 16. és 17. pontban kifejtettekkel, két esetet kell egymástól elkülönítve tanulmányozni – amelyek helytállósága az egyes esetek körülményeitől függ – a határidő törvényességének vizsgálata fényében; egyrészt amikor e határidő rövidebb, mint az alapadatokhoz való hozzáférésre előírt határidő, másrészt amikor az adatfeldolgozásra vonatkozó információkhoz való hozzáférésre megállapított határidő megegyezik az alapadatokhoz való hozzáférés határidejével. Az első esetben azt kell eldönteni, hogy az irányelv elismeri-e a vitatott adatok természetén alapuló hozzáférési kategóriák közötti ilyen függetlenséget. A második esetben az adatok törlése utáni adathozzáférés lehetőségének kérdése okoz problémát.

38. A Raad van State által előterjesztett kérdés pontos megválaszolása érdekében először azt kell megvizsgálni, hogy a törlésre vonatkozó határidőket *egységesen minden adatra* alkalmazni kell-e, ideértve a feldolgozásra vonatkozó információkat is, vagy ezek a határidők a személyes adatok természete

39. A görög, valamint a cseh kormány a tárgyaláson kiemelte, hogy minden egyes adatkategória különböző célt szolgál. A következőkben meg kell vizsgálni ezen érvelés előnyeit és hátrányait, valamint annak következményeit az alapeljárásra.

40. A személyes adatok törlése az érintett személy védelmét célozza, mivel az információ törlésével a jogellenes feldolgozás összes kockázata megszűnik. Az a tény, hogy a 95/46 irányelv 6. cikke egyáltalán nem ír elő határidőt, bizonyos logikát követ, mivel minden egyes fájlnak megvan a maga célja, és a szubsidiaritás elvével összhangban, a nemzeti jogalkotó – helyzetét tekintve – könnyebben meg tudja határozni a tárolás azon időtartamát, amellyel az adatkezelők a törlést megelőzően rendelkeznek. Ugyanakkor, a feldolgozással kapcsolatos információk törlése más célokat szolgál, mivel nem az adatokkal érintett, az információk nyomát vesztő és adathozzáférési jogának gyakorlásában akadályozott személyt védi, tekintettel arra, hogy a releváns adatok már nincsenek

az adatkezelők birtokában. Az ilyen adatok törlése azoknak a harmadik személyeknek kedvez, akik az adatokhoz hozzájutottak, és akik személyazonossága és szándékai rejtve maradnak.

gyakorlása „korlátozás nélküli” legyen. Amint azt a későbbiekben jelzem, a körülményektől függően lehetséges az érintett jog védelmi szintjének korlátozása, a 12. cikk szerkesztése azonban kizárja az *első- és másodrangú* adathozzáféréshez való jog létezését. Harmadsorban, ahogyan arra a Bizottság, a Spanyol Királyság, valamint Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága is utalt a tárgyalás során, az adatok két kategóriája technológiai egységet alkot, mivel általában ugyanabban a fájlban tárolják őket, és közös feldolgozásuk nem jelent különös jelentőségű terhet az adatkezelőre nézve.

41. Ez a megközelítés rávilágít a jelen ügy rejtett fogalmi nehézségeire. Nyilvánvaló, hogy különbséget lehet tenni *adatok és feldolgozással kapcsolatos információk* megsemmisítése között³⁸. Különböző jogtárgyakról, és a 95/46 irányelv által eltérő módon szabályozott, önálló feladatokról van szó. Azonban az ilyen érvelés szélsőséges értelmezése – ha a végletekig feszítjük – nemkívánatos következményeket von maga után. Elsősorban a 95/46 irányelv nem tesz szó szerinti megkülönböztetést az adatok két típusa között, mivel az irányelv 6. cikke általánosságban rendelkezik az adatok törléséről, ugyanakkor a 12. cikk azért sorol fel különböző információ típusokat, hogy az adathozzáféréshez való jognak tartalmat adjon, nem pedig megkülönböztetés céljából³⁹. Másodsorban, tágabb értelmezéssel, az adathozzáféréshez való jogot úgy hozták létre, hogy

42. Következésképpen, elvetem a feldolgozással kapcsolatos információk önálló jogi létezésére és rendszerére vonatkozó elméletet. A feldolgozással kapcsolatos információ összekapcsolódik a feldolgozás tárgyául szolgáló személyes adatokkal, mivel ez előbbiektől tájékoztatást adnak a személyes adatok kezelésének módjáról és feltételeiről, ami annak a feltevésnek a védelmére készít bennünket, miszerint a feldolgozással kapcsolatos információk a 95/46 irányelv 2. cikke a) pontja szerinti „adatok” közösségi meghatározásának lényeges részét képezik. Annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság hasznos választ kaphasson, tovább kell árnyalni ezt a megállapítást, a jelen indítvány 16. és 17. pontjában hivatkozott két eset fényében.

38 – A Bizottság által az észrevételeiben (31. és 32. pont) védett megkülönböztetés.

39 – A 95/46 irányelv 12. cikke, jóllehet felsorolja az adathozzáféréshez való jog egyes eseteit, a feldolgozással kapcsolatos, és nem az adatokkal kapcsolatos egyéb kérdéseket részletezi. Ez az észrevétel annak megállapításához vezet, hogy – az adatok vonatkozásában – az adathozzáféréshez való jog korlátlan. Ezzel szemben a feldolgozás más megítélés alá esik, ami azt jelzi, hogy a 95/46 irányelv szerkesztői érzékenyek voltak a 12. cikk globális értelmezésében rejlő nehézségekre.

VIII – Első feltevés: a feldolgozásra vonatkozó információk törlésére vonatkozó rövidebb határidő

43. A Raad van State által előterjesztett kérdés látszólag az alábbi esetre hivatkozik: a holland jogi szabályozás a személyes adatok tárolására vonatkozóan hosszabb időtartamot állapít meg, a feldolgozással kapcsolatos információk törlése vonatkozásában pedig rövidebb, egyéves határidőt szab. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat mindenestre nem részletezi az alapeljárás tárgyát képező adatokat, ezért vállalom a kockázatot, hogy a fenti eset tekintetében eme első feltevést részesítsük előnyben.

44. A jelen indítvány 37. és a 42. pontjában kifejtett indokok alapján úgy vélem, hogy a 95/46 irányelv nem szándékozott különbséget tenni a személyes adatok és a feldolgozással kapcsolatos információk között. Ismervén a fenti megállapítás elfogadása mögött húzódó tárolási problémákat, úgy vélem, hogy a 95/46 irányelv 6. cikkében előírt, az adatok megsemmisítésére vonatkozó határidő mindkét adattípusra egyaránt vonatkozik. A megsemmisítés célja az adattípusok tekintetében különböző, mégis nehezen elképzelhetők az ilyen mesterséges elválasztáson alapuló különböző rendszerek, különösen mivel alapvető jogról van szó.

45. Ahogyan a jelen indítvány 29–35. pontjában erre utaltam, az irányelv megfogalmazása szerint elsőbbséget élvez az adathozzáféréshez való jog, amelyhez képest a törlési kötelezettségek alárendelt helyzetben vannak. E célkitűzés elérése érdekében a személyes adatok, csakúgy mint a feldolgozással kapcsolatos információk védelme jobban megvalósítható, ha tárolásukra azonos időtartam vonatkozik.

46. A tárolásra vonatkozó időtartam egyes esetekben hosszúnak tűnhet, amit azonban az általános közérdek igazol, amelyre a feldolgozással kapcsolatos információk élettartamának meghosszabbítása céljából is hivatkozni lehet. Amennyiben a tárolás az adatok történelmi, statisztikai vagy tudományos célból történő felhasználása miatt túlságosan hosszúvá válik, a 95/46 irányelv a tagállamokat olyan sajátos intézkedések elfogadására kötelezi, amelyek az érintett fájlok feldolgozását a meghosszabbított tárolásukat igazoló körülményekhez igazítják⁴⁰. Ezért az adatokkal érintett személy védelmének biztosítására egyéb intézkedéseket kell meghatározni, akkor is, ha az adatok tárolása a 95/46 irányelv 6. cikke e) pontja szerinti történelmi, statisztikai vagy tudományos célból történik.

40 – A 6. cikk (1) bekezdésének e) pontja árnyalja a törlési kötelezettséget: „A tagállamok állapítják meg a személyes adatok történelmi, statisztikai vagy tudományos célból, hosszabb ideig történő tárolásának megfelelő garanciáit”. Jóllehet ez a rendelkezés nem érthető teljesen a törlési kötelezettség kivételként, az irányelv mentesíti az említett közérdekű tevékenység szolgáltatóját a fenti kötelezettség alól, az európai rendelkezések alkalmazásának sérelme nélkül, mivel ez utóbbiaknak alkalmazkodniuk kell a történelmi, statisztikai és tudományos kutatás sajátosságaihoz.

47. Ezenkívül, ahogyan arra a College írásbeli észrevételeiben is utalt, amelyet a tárgyalás során megerősített, a feldolgozással kapcsolatos információk tárolására vonatkozó kötelezettség más okból is korlátozható a személyes adatokra vonatkozó kötelezettségével megegyező időtartamra. A College által bemutatott példa számomra döntő jelentőségűnek bizonyul. Ebben a harmadik személyre vonatkozó információk védelméről van szó, akik a maguk részéről élvezik a 95/46 irányelv nyújtotta védelmet, ami nem jelenti azt, hogy a továbbított adatokkal eredetileg érintett személyt teljes mértékben meg kellene fosztani jogaitól. Ez a korlátozás – kizárólag a harmadik személyre vonatkozó személyes adatok vonatkozásában – azt jelzi, hogy az adatokkal eredetileg érintett személyre ugyanazok a korlátozások érvényesek, mint a 95/46 irányelv szerinti összes többi címzettre.

48. Következésképpen, ha a személyes adatokra és a feldolgozással kapcsolatos információkra ugyanaz a törlési határidő vonatkozik, szükségtelen a holland szabályozásban előírt egyéves határidő arányosságának vizsgálata. Ha a személyes adatok tárolására vonatkozó időtartam hosszabb, mint a feldolgozással kapcsolatos információk tárolásának időtartama, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott válasz ezen a ponton véget ér.

49. Ha az ügy szabályozási környezete eltérő lenne, az előzetes döntéshozatal megoldása is más lenne, amennyiben egybeesés lenne a határidők között, és ha az adatokkal érintett

személy korábban már megsemmisített adatokhoz kívánna hozzáférni.

IX – Második feltételezés: a két adatkategória egységes törlési határideje

A – A 95/46 irányelv 12. cikkének szó szerinti megfogalmazása

50. A Spanyol Királyság, a Cseh Köztársaság és a Holland Királyság úgy véli, hogy a 12. cikk teremti meg a kapcsolatot az adatokhoz való hozzáférés és a 6. cikkben előírt törlési kötelezettség között, a 12. cikk a) pontja második francia bekezdésének szövegére tekintettel. Ez a rendelkezés arra kötelezi a tagállamokat, hogy biztosítsák az adatkezelő általi, „érthető formában az adatfeldolgozás alatt álló adatokról és azok forrásával kapcsolatos minden rendelkezésre álló információról” történő értesítés jogát. A hivatkozott rendelkezés megfogalmazásából következik, hogy a 95/46 irányelv a feldolgozás alatt álló adatokra korlátozza az adathozzáféréshez való jogot, ami a feldolgozás befejezése, azaz az adatok törlése után érkezett adathozzáférési kérelmeket kizárja. Ezt az értelmezést erősíti meg a különböző nyelvi változatok összehasonlítása, amelyek – az adathozzáféréshez való jog időszakos és állandó tulajdonságára utaló intenzitásukra tekintettel – eltérőek.

51. Ez az érvelés nem meggyőző, mivel – bár az angol változat olyan adatokra utal, amelyek „undergoing processing”⁴¹ – a spanyol változat („datos objeto de los tratamientos”) egy árnyalattal kétértelműbben fogalmaz. Elismerem, hogy a szöveg szigorú értelmezése inkább összhangban lenne a 6. cikkben előírt törlési kötelezettséggel. Ugyanakkor nem hiszem, hogy a különböző nyelvi változatok összehasonlítása meghatározó lenne, annál is inkább, mivel léteznek olyan érvelések – amelyeket az alábbiakban fogok kifejteni – miszerint a 12. cikk nyelvtani szerkezetét figyelmen kívül kell hagyni⁴².

52. Ugyanígy nem osztom a Spanyol Királyság álláspontját sem, amely szerint a 95/46 irányelv 13. cikkében foglaltakhoz

hasonló kivételt kellene fűzni a 12. cikkhez⁴³. Miután elismerte, hogy a hozzáférés a feldolgozás alatt álló adatokra korlátozódik, a spanyol kormány úgy véli, hogy a 95/46 irányelv 13. cikkében felsorolt korlátozásokat egy hallgatólagos jellegű korlátozással kell kiegészíteni, amelynek tartalma az irányelv 6. cikkében előírt, fent hivatkozott kötelezettségből ered. Ez a magyarázat számomra nem meggyőző, és jelentős mértékben aláátmasztja azt a feltevést, amelyet támadni szándékozik: ha a 13. cikk az adathozzáférési jog alóli kivételeket kiterjesztetten tartalmazza, akkor azokat szigorú értelmezésnek kell alávetni. Mivel nem fogadható el a fenti korlátozások alóli kivételek nagyvonalú kiterjesztése, ugyanígy tűrhetetlen a kivételek egyéb kategóriáinak *ex novo* létrehozása.

53. Összefoglalva, a 95/46 irányelv rendelkezéseinek megfogalmazása az adathozzáféréshez való jog korlátozó jellegű értékelésének elutasítására készlet. Ezek az indokok nem vezetnek el a határidő egységes koncepciójához, továbbá a 95/46 irányelv belső hierarchiája értelmében az adathozzáféréshez való jog megelőzi a törlési kötelezettséget. A fájlok törlése így az adathozzáférés korlátozásának felel meg, amely csak azzal a feltétellel engedélyezhető, hogy bizonyos garanciákat betartanak. Ez azt jelenti, hogy az adathozzáféréshez való jog gyakorlását (például határidő kitűzésével) feltételhez lehet kötni, amelyben az adatokkal érintett személy más eszközök is védik. Ha nem ez volna a helyzet, akkor létezne az adatok törlésére vonatkozó határidő, amelyet jogellenesnek kellene tekinteni, mivel ellehetetlenítené az adathozzáféréshez való jogot, ami azonban nem jelenti

41 – A francia nyelvű változat („sont traitées”, vagy „sont communiquées”) és a német nyelvű változat („an die Daten übermittelt werden”) megegyezik az angol nyelvű változattal.

42 – A College álláspontjával ellentétben nem gondolom, hogy a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 8., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 26. kötet, 102. o.), amely előírja a tárolásra vonatkozó határidő megjelölését, a 6. és 12. cikk helyes értelmezéséhez vezethet. Ez a rendelet a 95/46 irányelv jogi lefordításának felel meg a közösségi intézmények által történő alkalmazása céljából. Természetes, hogy tartalma jobban kidolgozott, mint a tagállamoknak címzett harmonizációs intézkedése. A fenti határidő említése, amely a rendelet 11. és 12. cikkében fordul elő, nem jelenti azt, hogy a 95/46 irányelv ezzel ellentétes hatást kíván kiváltani, és azt a tagállamokra hárítani. Együttesen vizsgálva, az irányelv hallgatása csupán az egyes nemzeti jogrendek rendelkezésére álló mérlegelési jogkört tanúsítja, ami nem jelenti azt, hogy minden határidő elfogadható lenne, sem pedig azt, hogy az adathozzáféréshez való jog korlátozható lenne.

43 – A Spanyol Királyság észrevételei (25. pont).

minden esetben azt, hogy megkülönböztetést kell tenni az adatok között, és kötelezni az adatkezelőt a feldolgozással kapcsolatos információknak az örökkévalóságig tartó tárolására. Épp ellenkezőleg, ez azt jelzi, hogy *az adatok törlésére vonatkozó határidőt úgy kell megszabni*, hogy az adathozzáférés biztosítva legyen.

54. Következésképpen, úgy vélem, hogy a törlésre vonatkozó határidő is a 95/46 irányelv 12. cikkében előírt jog korlátozásának felel meg. Ugyanakkor, ez a határidő veszélyt jelenthet az irányelvre nézve, ha túlságosan akadályozza az általa elérni kívánt célkitűzéseket.

B – A szabály alóli kivétel: az érintett tájékoztatása

55. A fent kifejtett okok miatt úgy gondolom, hogy az adatok eltörlésére vonatkozó határidő fékezi az adatkezeléshez való jog gyakorlását, jóllehet adódhatnak olyan körülmények, amelyek között a törlésre és az adathozzáférésre vonatkozó határidők eltolódnak egymástól. Az „eltolódás” szó használatával utalok arra a lehetőségre, hogy az időtartam a törlés vonatkozásában arányosnak, míg a hozzáférés vonatkozásában aránytalannak tűnhet, vagy fordítva. Tudatában vagyok azoknak a gyakorlati nehézségeknek, amelyek ebből a megközelítésből eredhetnek, azonban az ilyen következmények csak rendkívül sajtáságos helyzetben következhetnek

be, amennyiben az érintettet nem tájékoztatták megfelelő módon a jogairól.

56. Ilyen következmény áll elő, ha – összhangban a Görög Köztársaság és a Bizottság által kifejtettekkel – az adatokkal érintett személy hátrányára tájékoztatási deficitről beszélhetünk. E megállapítás megvilágítására érdemes felidézni, hogy a 95/46 irányelv 10. és 11. cikke előírja az érintett tájékoztatásának, valamint az érintettől bizonyos referenciák és/vagy engedélyek beszerzésének kötelezettségét, amelyek között szerepel az adatok harmadik személyhez történő továbbítására vonatkozó tájékoztatás. Ezt a kötelezettséget homályos kifejezésekkel fogalmazták meg, amely széles mozgásteret nyújt az egyes tagállamok számára. Az a mód, ahogyan az egyes nemzeti jogrendek feltételekhez kötik e kötelezettségeket, meghatározza a jelenlegihez hasonló ügyben adandó választ. Semmi akadálya nincs annak, hogy az a személy, akit az adattovábbítást megelőzően nem értesítettek az adatok címzettjének kilétéről vagy az adathozzáféréshez való jog gyakorlására előírt határidőről, magasabb szintű védelemben részesülhessen⁴⁴. Ez a szükségszerű következmény összhangban áll azzal az elsőbbséggel, amit az irányelv az adatokkal érintett személy szubjektív joga tekintetében elismer, amely jog korlátozását oly módon kell megvalósítani, hogy e jog gyakorlása az adatok törlése után is biztosított legyen.

⁴⁴ – Bainbridge, D., *EC Data Protection Directive*, Ed. Butterworths, London-Dublin-Edinburgh, 1996, 139. o., a 10. és 11. cikk ilyen értelmezését támogatja.

57. Bizonyos esetekben, ha ezt az elméletet alkalmazzuk, az eljárás kivitelezhetetlen eredménybe torkollik. Ha a College hivatalból törölte az összes, M. Rijkeboerra vonatkozó, egy évnél régebbi adatot, az érintett semmit sem ér el azzal, hogy panaszt tesz. Nyilvánvaló, hogy Rotterdam városa nincs olyan helyzetben, hogy olyasmit adjon ki, aminek nincs a birtokában. Lehetséges, hogy ez a kellemetlenség más nemzeti jogrendekre is kiterjed, de kizárólag korlátozott ideig, amely megfelel a közösségi joggal össze nem egyeztethető szabályozás átalakításához szükséges időtartammal. Ezen időtartam során az érintett számára fennmarad egy lehetőség, mégpedig a tagállam pénzügyi felelősségre vonása közösségi kötelezettségeinek megszegése miatt. Az egyén számára teljes mértékben kielégítő eljárás hiányában ezek a szabályok legalább pénzügyi kártalanítást tesznek lehetővé, amelynek elismerése a nemzeti bíróságok hatásköre⁴⁵.

58. Végezetül, amerikai kifejezéssel élve, a jelen ügyet az arányosságra vetett „hard

look” segítségével kell megoldani⁴⁶, ha a Raad van State megállapítja, hogy az alapeljárásban nem tettek eleget a tájékoztatási kötelezettségnek. Ebben az esetben elengedhetetlen, hogy az adatok törlésére vonatkozó határidő ne szolgáljon automatikus módon az adathozzáféréshez való jog akadályaként. Az arányosság vizsgálatát a maximális védelem szintjét alapul véve kell elvégezni, ami megnehezíti az olyan rövid határidő elfogadását, mint az egy év.

59. Ebben az összefüggésben utalok azokra, akik az adatok törlését és az adatokhoz való hozzáférést úgy fogják fel, mint egy és ugyanazon valóság részeit, amelyek ezért a rájuk vonatkozó határidők tartamának meghatározása szintjén egyesülnek. A 95/46 irányelv 6. cikkében előírt adattörlési kötelezettség valamennyi tájékoztatásra vonatkozik, ideértve a harmadik személynek történő továbbítás esetét is. Következésképpen, a törlés időbeli korlátozása közvetlen módon az adathozzáféréshez való jog időtartamának meghatározására is szolgál. Az a tény, hogy a hozzáférés okán különbséget teszünk

45 – Emlékeztetni kell arra, hogy a 95/46 irányelv 23. cikk (1) bekezdése, amely az irányelv rendelkezéseinek megsértése esetén viselt felelősségről szól, előírja, hogy „A tagállamoknak rendelkezniük kell arról, hogy mindenki, aki jogellenes adatfeldolgozási művelet vagy az ezen irányelv értelmében elfogadott nemzeti rendelkezésekkel összeegyeztethetetlen intézkedés eredményeképpen kárt szenvedett, az adatkészletől kártérítésre jogosult az elszenvedett károkért”.

46 – Ezt az elvet követve az ítélkezési gyakorlat az állami szervek határozatainak felülvizsgálatát hangsúlyozza, amennyiben nem határozható meg olyan nyomós ok, amely e határozatokat igazolná. Ez az elgondolás az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának egyik ítéletéből ered, amelyet a SEC kontra Chenery Corp. ügyben hozott (318 U.S. 80 [1943]), amelyet később továbbfejlesztett a Citizens to Preserve Overton Park kontra Volpe ügyben hozott ítélet (401 U.S. 80 [1971]). Lásd még Breyer, S. G., Stewart, R. B., Sunstein, C. R., és Vermeule, A., *Administrative Law and Regulatory Policy*, Éd. Aspen, New York, 2006, 349–368. o. A közösségi bírói felülvizsgálat terén a „hard look” vonatkozásában, mind az európai, mind a nemzeti viszonylatban lásd Craig, P., *EU Administrative Law*, Éd. Oxford University Press, 2006, 477–481. o.

az adatok kategóriái között, azt eredményezi, hogy olyan megkülönböztetést hívunk életre, amely a 95/46 irányelvben nem létezik, és amelynek gyakorlati hatékonysága ráadásul nem tűnik egyértelműnek ⁴⁷.

elő, amelyből – a jelen ügy tekintetében – következik az adatok megsemmisítésére vonatkozó főszabályként egyéves határidő. Már rámutattam azokra az okokra, amelyek alapján ezt az időtartamot egyidejűleg mind a 95/46 irányelv 6. cikke, mind a 12. cikk céljából kell megítélni. Most az e határidő és a fenti cikkekben alkalmazni rendelt arányosság elve közötti összeegyeztethetőség kérdésében kell állást foglalni, mivel mind a kettő egy alapvető jog egyik oldalát jelenti.

60. Kivételek akkor lehetségesek, ha az érintett jogairól való tájékoztatás nem volt teljesen világos. Ebben az esetben az adatok törlését el kell halasztani az adathozzáféréshez való jog biztosítása céljából.

C – Az egyéves határidő és az arányosság elve

61. A holland szabályozás az önkormányzati hatáskörben kezelt adatok feldolgozására vonatkozóan olyan különleges rendszert ír

62. Az Egyesült Királyság Kormánya, a spanyol és a cseh kormány mindent megtettek annak érdekében, hogy igazolják az adathozzáféréshez való jog biztosításának nehézségét, amennyiben az adatokat már törölték. Ezért kevés figyelmet fordítottak a szóban forgó határidő kérdésére. Ezzel szemben a görög kormány és a College észrevételei a holland szabályozásban előírt határidő következményeit a 95/46 irányelv és az arányosság elvének fényében vizsgálják. A Görög Köztársaság és a Bizottság szerint ez az időtartam túlságosan rövidnek tűnik, következőképpen összeegyeztethetetlen a közösségi jogrenddel. A College a fenti határidő jogszerűsége mellett szólal fel, hivatkozva a holland rendszer sajátosságaira, amelyek más, az adatokkal érintett személy védelmére irányuló óvintézkedésekkel ellensúlyozzák a határidő rövidségét.

⁴⁷ – E technikai problémák ellenére az Egyesült Királyság a tárgyalás során hangsúlyozta, hogy léteznek saját nemzeti jogában kifejezetten előírt olyan esetek, amelyekben a feldolgozással kapcsolatos adatokhoz való hozzáférés joga biztosítva van, *a személyes adatok törlését követően is*. Ugyanakkor az Egyesült Királyság kormányának képviselője nem szorgalmazott további részleteket erről kérdésről, bár ragaszkodott az ilyen gyakorlat kivételes jellegéhez. Következésképpen óvatosságra intek. Továbbá azt gondolom, hogy amennyiben a 95/46 irányelv elfogadta volna ezt a lehetőséget, akkor azt kifejezetten tette volna.

63. A nemzeti jogban előírt határidő arányosságának vizsgálata előtt érdemes felidézni néhány szabályt, mivel a Bíróság korábban már vizsgált hasonló határidőket. Az ítélkezési gyakorlatban az ügyek megítélése az egyes esetek körülményeitől függően különbözőképpen alakult. A körülmények függvényében a Bíróság felülvizsgálata több-kevesebb intenzitást mutatott⁴⁸. Alapvető jogok esetleges sérelme esetén a fenti jogok gyakorlására előírt határidő vizsgálatát szigorúan kell elvégezni⁴⁹. Más esetekben ez az ellenőrzés több tényező függvénye.

65. Az irányelv 10. és 11. cikkével összhangban, az érintettnek joga van arra, hogy vele különféle információkat közöljenek, amelyek között szerepelnek az „adatok címzettjei, illetve a címzettek kategóriái, [...] amennyiben e további információk, tekintettel az adatgyűjtés sajátos körülményeire, az érintett vonatkozásában a tisztességes adatfeldolgozás biztosításához szükségesek”. E két cikk megkülönböztetést tesz a magától az érintett személytől beszerzett adatok és a más személytől beszerzett adatok között, még akkor is, ha mindkét esetben tájékoztatni kell a harmadik személyhez történő adattovábbításról.

64. Ahogyan azt a jelen indítvány 55–60. pontjában jeleztem, értékelni kell annak a tájékoztatásnak a minőségét, amelyben az adatok által érintett személy az adatfeldolgozás alatt részesült. E tekintetben a következő szempontokat lehet megemlíteni.

66. A nemzeti jogalkotó széles mozgásterrel rendelkezik a 95/46 irányelv 10. és 11. cikkében előírt kötelezettség végrehajtása tekintetében, azonban a fenti rendelkezések célja az érintettek tájékoztatása a rájuk vonatkozó adatok továbbításáról annak érdekében, hogy lehetőségük legyen – ha kívánják – betekinteni az adatfeldolgozásba, és ellenőrizni, hogy az a 95/46 irányelv 6. cikkében meghatározott elveknek megfelel. Ugyanakkor, az adatok a környezet függvényében változnak, és a kérdést előterjesztő bíróság hatásköre annak megállapítása, hogy a holland szabályozás és az önkormányzat ide vonatkozó gyakorlata tiszteletben tartotta-e a 10. és 11. cikk rendelkezéseit. Ehhez meg kell bizonyosodni arról, hogy M. Rijkeboert értesítették-e az adatok továbbításáról, és tájékoztatták-e az egyéves időtartamról, amely

48 – A 286/85. sz., McDermott és Cotter ügyben 1987. március 24-én hozott ítélet (EBHT 1987., 1453. o.) 15. pontja; a C-208/90. sz. Emmott-ügyben 1991. július 25-én hozott ítélet (EBHT 1991., I-4269. o.) 18. pontja; a C-338/91. sz., Steenhorst-Neerings-ügyben 1993. október 27-én hozott ítélet (EBHT 1993., I-5475. o.) 19. pontja; a C-410/92. sz. Johnson-ügyben 1994. december 6-án hozott ítélet (EBHT 1994., I-5483. o.) 26. pontja; a C-260/96. sz. Spac-ügyben 1998. szeptember 5-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-4997. o.) 32. pontja, és a C-279/96–C-281/96. sz., Ansaldo Energia és társai egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1998., I-5025. o.) 19–21. pontja, valamint a C-255/00. sz. Grundig Italiana ügyben 2002. szeptember 24-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-8003. o.) 37. pontja.

49 – Az 5/88. sz. Wachauf-ügyben 1989. július 13-án hozott ítélet (EBHT 1989., 2609. o.) 17–22. pontja, a C-20/00. sz., Booker Aquaculture és Hidro Seafood ügyben 2003. július 10-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-7411. o.) 88–93. pontja, és a C-144/04. sz. Mangold-ügyben 2005. november 22-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-9981. o.) 75. pontja a nemzeti jogrendek felülvizsgálatát tekinti át valamely alapvető közönségi jog tekintetében.

az adathozzáféréshez való jogának érvényesítésére rendelkezésre állt. A tagállamoknak nincsen kötelezettségük a határidőről értesítést adni, mivel a 10. és 11. cikk ezt nem írja elő⁵⁰. Mindemellett a határidő tartamának értékelésekor fontos megbizonyosodni arról, hogy az érintett személyt e részletről tájékoztatták. Ha nem ez a helyzet, nehéz egyetérteni azzal, hogy az olyan rövid időtartam, mint az egy év – az adatkezelő további magyarázatának hiányában – megfelel az arányosság elvének, így a 95/46 irányelvnek.

67. Ugyanígy, a továbbított adatok természete is különös jelentőséggel bír, mivel ahogyan azt az irányelv is elismeri, azok az adatok, amelyekről tájékoztatást kell adni, érinthetik a címzettek, de a „címzettek kategóriáinak” személyazonosságát is. Ez a második lehetőség magában foglalja, hogy a szolgáltatott adatok nem mindig jelzik, hogy ki tekintett be a fájlokba, ezért az érintett az adathozzáféréshez való jogának gyakorlása során kedvezőtlen helyzetben találhatja magát. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy az adattovábbítók milyen mértékben és milyen módon tájékoztatták M. Rijkeboert. Ennek vizsgálata keretében – ha a harmadik személyek személyazonosságáról nem adtak tájékoztatást – a határidővel kapcsolatos ellenőrzést szigorítani kell, mivel az adatokkal érintett

személynek jogában áll újból kétségbe vonni, hogy a feldolgozás nem felelt meg a 6. cikkben meghatározott elveknek.

68. Végül, néhány szabályt rögzíteni kell a bizonyítási teher vonatkozásában. M. Rijkeboer, mint valamely alapvető jog jogosultja, bírósági eljárást volt kénytelen kezdeményezni annak érdekében, hogy a rá vonatkozó adatok feldolgozását megismerhesse⁵¹. A 95/46 irányelvvel való megfelelés számos eseti elem függvénye, amelyek magából a nemzeti szabályozásból és a helyi önkormányzati gyakorlatból erednek. Alapvető jogára hivatkozva M. Rijkeboer nem kerülheti el a bírósági utat, de nem köteles bizonyítani országa vonatkozó jogi szabályozásának hiányosságait, mivel a 95/46 irányelv megfogalmazása – a jelen indítvány 29–35. pontjában kifejtettekkel összhangban – annak feltételezésére készíttet, hogy az adathozzáféréshez való jog elsődleges jog, és valamennyi kivételt nagyfokú óvatossággal kell vizsgálni. Ugyanígy, az adatvédelemre vonatkozó közösségi szabályozás szubjektív vetületének elsőbbsége tekintetében a fenti adatok kezelése köteles bizonyítani, hogy az adatkezelés jogi környezete és gyakorlata olyan biztosítékokat nyújt, amelyek igazolják az egyéveshez hasonlóan rövid határidőt a 95/46 irányelv 12. cikkében meghatározott jog gyakorlására.

50 – A 45/2001 rendelettel ellenkezően, amelynek 11. cikke (1) bekezdésének f) pontja ii. francia bekezdése és 12. cikke (1) bekezdésének f) pontja ii. francia bekezdése arra kötelezi az intézményeket, hogy az érintetteket értesítsék az adatok tárolásáról.

51 – Jóllehet, a másodlagos jog egyéb eszközeivel (mint a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv irányelvvel [HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.]) ellenkezően, a 95/46 irányelv nem foglal állást ebben a kérdésben, úgy gondolom, hogy mivel alapvető jogról van szó, a bizonyítási teher szabályai a közösségi jog általános alapelveiből következnek.

69. A jelen előzetes döntéshozatalra irányuló eljárás keretében benyújtott észrevételeiben a College adott bizonyos jelzéseket e tárgyban. A nemzeti szabályozás a fékek és egyensúlyok rendszerét hozta létre (a College által használt terminológiát követve „checks and balances” rendszer), amely harmonizálja a hozzáféréshez való jogot olyan garanciák előírása mellett, mint a címzettek korlátozása, bizonyos esetekben és különös célok vonatkozásában a kapcsolat, az érintett előzetes beleegyezése vagy ellenőrzési mechanizmus azokban az esetekben, amikor független hatóság az adatkezelő. Ezenkívül, összhangban azzal, amit a College előad, az érintettet értesíteni kell az egyéves határidőről, mind egyénileg, mind kollektív módon (interneten vagy lakossági közleményben)⁵².

- vagy ha az érintettet értesítették az adattovábbításról, a határidőről nem tájékoztatták;
- vagy ha az érintettet tájékoztatták az adattovábbításról, a címzettek személyazonosságáról nem megfelelő módon tájékoztatták.

70. Tisztában vagyok azokkal a következményekkel, amelyeket a jelen ügy a 95/46 irányelv hatálya alá tartozó fájlok kezelőire gyakorolhat. Ugyanakkor az egyén védelmének kiemelkedő jellege a jogok védelmének a fájlok hatékony kezelésével való összeegyeztetésére ösztönöz. Következésképpen a 95/46 irányelv 6. és 12. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az adathozzáféréshez való jog gyakorlására nyitva álló egyéves határidő, amennyiben:

- az érintettet az adattovábbításról nem értesítették;

71. Mivel alapvető jogról van szó, a College feladata annak bizonyítása, hogy a nemzeti szabályozás és az önkormányzat gyakorlata biztosítja az érintett tájékoztatásának megfelelő szintjét, amely lehetővé teszi számára adathozzáférési jogának zavartalan gyakorlását.

72. A Raad van State feladata, hogy a bemutatott feltételek, és az előzetes döntéshozatalra utaló eljárásban, valamint az alapeljárásban is előadott jogi és ténybeli elemek fényében a 95/46 irányelv 6. és 12. cikkét a jelen indítvány 70. és 71. pontjában jelzettekkel összhangban alkalmazza.

⁵² – A College észrevételei (65–70. pont).

X – Véggövektetéseket

73. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslok a Bíróság számára, hogy a Nederlandse Raad van State által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

„Az adatkezeléssel kapcsolatos információ, ideértve a harmadik személynek történő adattovábbítással kapcsolatos tájékoztatást, a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 1995. október 24-i, 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke a) bekezdése szerinti személyes adatnak minősül. A 95/46 irányelv hatékony érvényesülése céljából a feldolgozással kapcsolatos információk törlésének határideje megegyezik a személyes adatok törlésére vonatkozó határidővel, mindazon jogok és kötelezettségek sérelme nélkül, amit a fenti irányelv az adatok harmadik személy jogosultjára ruház.

A 95/46 irányelv 6. és 12. cikkével összeegyeztethetetlen az adatfeldolgozáshoz való hozzáférés jogának gyakorlására előírt egyéves határidő, amennyiben:

- az érintettet az adattovábbításról nem értesítették;

- vagy ha az érintettet értesítették az adattovábbításról, a határidőről nem tájékoztatták;
- vagy ha az érintettet tájékoztatták az adattovábbításról, a címzettekről nem megfelelő módon tájékoztatták.

Az adatkezelő feladata annak bizonyítása, hogy a nemzeti szabályozás és az önkormányzat gyakorlata biztosítják az érintett megfelelő szintű tájékoztatását, amely lehetővé teszi számára adathozzáférési jogának zavartalan gyakorlását.”